

Рольова гра

(Джерело: Adult Education: Training of Trainers. – Hungary, 1998)

Рольові ігри активно залучають учасників і дозволяють розвивати нові уміння і спробувати зробити щось інакше. Учасники також мають можливість спостерігати й висловлювати критичні зауваження стосовно активних дій інших учасників, що, у свою чергу, висвітлює прояви ефективної або неефективної поведінки.

Чому слід використовувати рольові ігри:

- Щоб сформувати практичні уміння, наприклад, як давати раду сердитій людині.
- Щоб вивчити або закріпити принципи комунікації, управління конфліктами, проведення інтерв'ю і тому подібне, або для того, щоб оцінити результати навчання з цих питань.
- Вони надають можливість практики у безпечному середовищі.
- Вони змінюють точку зору учасника (наприклад, ставлять учасника у нову роль, або у роль особи, яка має іншу думку).
- Оцінюють те, наскільки ефективно учасник використовує відповідні прийоми або підходи до викладення матеріалу.
- Вони створюють ефект дзеркала (за допомогою зворотної реакції), коли учасники можуть подивитися на себе очима інших людей.

Коли слід використовувати рольову гру:

- Пізніше, у ході програми, коли учасники будуть краще ставитися один до одного і будуть більше готові ризикувати.
- Інколи, після вивчення навчальної ситуації, для того, щоб запровадити рекомендації або шляхи вирішення, що були напрацьовані.

Як проводити рольову гру:

- Запитайте, чи хоче хто-небудь бути добровольцем. Не кожному хочеться виступати перед усією групою.
- Обговоріть уроки, що були винесені з гри.
- Перш ніж запропонувати групам дати свої коментарі, запитайте учасників про те, як пройшла гра. Це розвіює захисні тенденції і спонукає до обмірковування та самоаналізу.
- Забезпечує як позитивну, так і негативну зворотну реакцію.
- Розгляньте можливість самому виконати якусь роль, якщо ви хочете підкреслити те чи інше явище, або продемонструвати прийом.
- Підкресліть приклади позитивної поведінки і привітайте виконавців ролей.
- Подякуйте членам групи за участь.

Приклади різних видів рольових ігор

- Неформальні, без надання ролей (учасники «грають» самі).
- Структуровані, з або короткими інструкціями або детальним описом ролей.
- Засідання, зустрічі.
- Такі, що проводяться втрюх, коли двоє людей грають ролі, а одна особа спостерігає.
- Зворотні ролі, такі як: вчитель – учень, контролер – начальник.
- Приклади хорошої або поганої поведінки із призначеними спостерігачами.

Як записувати спостереження під час гри

Коли ви дивитесь, як проходить рольова гра, та спостерігаєте за групою, ви робите нотатки щодо ваших спостережень. Будьте готові відповісти на такі питання:

- Як би ви охарактеризували спілкування під час виконання вправи?
- Чи всі учасники були залучені до активного обговорення? Якщо ні, то чи міг би лідер групи щось зробити інакше, щоб підвищити рівень участі членів групи у роботі?
- Наскільки вдалою була робота групи у визначенні цілей та завдань?
- Які фактори сприяли успіхові групи?
- Які фактори стримували просування групи до виконання завдання?
- Чи лідер групи допомагав групі дотримуватися виконання поставленого завдання? Як?
- Що лідерів групи вдавалося робити добре? (Конкретно)
- Чи було щось, що лідер групи міг би зробити інакше, щоб досягти кращих результатів? (Конкретно)